

магията „Ама в повечето случаи жената няма да си го признае. Ако го направи, ще се направи много тихо и никой няма да знае” (ж., 32 г., Лом) (цит. по Карамихова 2003: 198).

Някои циганки имат и по-специфични магически умения – могат да извикват духовете на умрелите. Тихо, дискретно, тракийска калайджийка разказва за тези способности на майка си и леля си: „Аз съм виждала тати след като умря. На 40-ия ден отидохме с мама и сестрите ми на гроба му. В 12 през деня. Мама взе едно бяло шише и го напълни с бяло вино, тапата я махна. Сложи го на средата на гроба и вика: „Коста, покажи са бе, покажи са”. И го видя, в шишето, излиза от една гора, тъй както беше облечен кога го видяхме за последно. И аз го видях, и сестрите го видяха. Аз преди туй не вярвах, че мога да го видя.

На Великден или на Гергьовден на обед, между 12 и 1 часа се виждат умрелите. С моята леля отидохме на кладенеца с едно огледало. Сложи го отгоре. Ей тъй наклонено, хем се вижда водата, хей ний гледаме на него. Леля повика умрелите: „Еленке, Донке, елате да ва видим!” И ей тъй ги видях на огледалото, минават в кръг, облечени тъй както за последно ги видяхме (с дрехите, с които са били погребани)... умрели са по различно време. Ама видях ги, пък не вярвах преди туй” (ж., 73 г., Старозагорско).

ЕВГЕНИЯ И. ИВАНОВА • ВЕЛЧО КРЪСТЕВ

Измазване на стените

Циганките/ ромките се занимават и с други чисто женски дейности, уменията, които усвояват чрез контактите си с околното население. Чрез тях започват да задоволяват все по-нарастващи ежедневни нужди. Така, предлагайки различни услуги, те са приемани радушно в българските домове, стават неотменен помощник на българската жена.

Константин Иречек в своите „Пътувания по България” посочва, че в София в края на XIX век „... циганки работят по къщите...” (Иречек 1899: 33). В Североизточна България жените на решетарите и по-бедните калайджии се наемат за дома-